ס"ד אמינא הואיל [א]ואסירי בגיזה ועבודה דמן לבעי קבורה קמשמע לן [ב]תנא דבי רבי ישמעאל [ג]ודם חללים ישתה [ד]פרט לדם קילוח שאינו מכשיר את הזרעים ת"ר השוחט והתיז דם על הדלעת רבי אומר הוכשר רבי חייא אומר תולין א"ר אושעיא מאחר שרבי אומר הוכשר ור' חייא אומר תולין אנו על מי נסמוך באו ונסמוך על דברי ר"ש שהיה ר"ש אומר שחיטה מכשרת ולא דם אמר רב פפא הכל מודים היכא דאיתיה לדם מתחלה ועד סוף כולי עלמא לא פליגי דמכשיר כי פליגי [ה]בנתקנח הדם בין סימן לסימן רבי סבר [ו]ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף והאי דם שחיטה הוא רבי חייא סבר [ז]אינה לשחיטה אלא בסוף והאי דם מכה הוא ומאי תולין תולין הדבר עד גמר שחיטה אי איתיה לדם בסוף שחיטה מכשיר ואי לא לא מכשיר ומאי באו ונסמוך על דברי ר"ש לר"ש לא מכשיר לרבי חייא מכשיר בנתקנח מיהו [ח]אשוו להדדי מר לא מכשיר ומר לא מכשיר הוה ליה רבי חד ואין דבריו של אחד במקום שנים רב אשי אמר [ט]תולין לעולם משמע ונתקנח לר' חייא ספוקי מספקא ליה אי ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף או אינה לשחיטה אלא בסוף ומאי תולין לא אוכלין ולא שורפין ומאי באו ונסמוך על דברי ר"ש לר"ש לא מכשיר לרבי חייא ספיקא לענין שריפה מיהו שוו להדדי מר לא שרפיה ומר לא שרפיה הוה ליה רבי חד ואין דבריו של אחד במקום שנים והכי קאמר כגון זאת תולין לא אוכלין ולא שורפין [י]בעי ר"ש בן לקיש [יא]צריד של [יב]מנחות [יג]מונין בו ראשון ושני או אין מונין בו ראשון ושני כי מהניא חבת הקדש לאפסולי גופיה למימנא ביה ראשון ושני לא או דלמא לא שנא א"ר אלעזר ת"ש [יד]מכל האוכל אשר יאכל וגו' [טו]אוכל הבא במים הוכשר אוכל שאינו בא במים לא הוכשר אטו רבי שמעון בן לקיש לית ליה אוכל הבא במים רבי שמעון בן לקיש הכי קמיבעיא ליה חבת הקדש כאוכל הבא במים דמי או לא רבי אלעזר נמי מיתורי קראי קאמר מכדי כתיב [טז]וכי יותן מים על זרע מכל האוכל אשר יאכל לאו

סלקא דעתך אמינא הואיל ואסירי בגיזה ועבודה כו'. תימה הא גיזה עלמא שריא כשעבר וגזז דמזבח ולא תגוז קאמר כדתנן בפרק הלוקח בהמה (בכורות כה.) שער בכור בעל מום שנפל והגיהו בחלון ומת"כ מתיר בגיזה ועבודה בו. תימה [כ]פליגי כדמוכח התם בסוף פירקין (דף כו.) ואפילו רבנן דתנן דמזבח מפרש התם בגמרא גזירה משום דלמא אתי לאסהויי אבל מדאוריימתא שרי מ"ר אפילו דם אינא מחייב קודם שחיטת הרוב למה יאסר וכל שכן אחר שחיטה דלמ' שרי אפילו לגוז כדאמרינן בפ"ב דבכורות (דף טו:) וי"ל דס"ד למיסר דם משום דדרסינן בשר ולא [כא]נחוש דלמא דמזבח נפקא דאמרינן מזבח ולא תגוז אבל כאן ואבלתם בשר כתיב [כב]משמע בשר ולא [כג]חוליו עלמא לא פליגי דמכשיר כי פליגי [כד]בנתקנח הדם בין סימן לסימן רבי סבר [כה]ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף והאי דם שחיטה הוא רבי חייא סבר [כו]אינה לשחיטה אלא בסוף והאי דם מכה הוא ומאי תולין תולין הדבר עד גמר שחיטה אי איתיה לדם בסוף שחיטה מכשיר ואי לא לא מכשיר ומאי באו ונסמוך על דברי ר"ש לר"ש לא מכשיר לרבי חייא מכשיר בנתקנח מיהו [כז]אשוו להדדי מר לא מכשיר ומר לא מכשיר הוה ליה רבי חד ואין דבריו של אחד במקום שנים רב אשי אמר [כח]תולין לעולם משמע ונתקנח לר' חייא ספוקי מספקא ליה אי ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף או אינה לשחיטה אלא בסוף ומאי תולין לא אוכלין ולא שורפין ומאי באו ונסמוך על דברי ר"ש לר"ש לא מכשיר לרבי חייא ספיקא לענין שריפה מיהו שוו להדדי מר לא שרפיה ומר לא שרפיה הוה ליה רבי חד ואין דבריו של אחד במקום שנים והכי קאמר כגון זאת תולין לא אוכלין ולא שורפין [כט]בעי ר"ש בן לקיש [ל]צריד של [לא]מנחות [לב]מונין בו ראשון ושני או אין מונין בו ראשון ושני כי מהניא חבת הקדש לאפסולי גופיה למימנא ביה ראשון ושני לא או דלמא לא שנא א"ר אלעזר ת"ש [לג]מכל האוכל אשר יאכל וגו' [לד]אוכל הבא במים הוכשר אוכל שאינו בא במים לא הוכשר אטו רבי שמעון בן לקיש לית ליה אוכל הבא במים רבי שמעון בן לקיש הכי קמיבעיא ליה חבת הקדש כאוכל הבא במים דמי או לא רבי אלעזר נמי מיתורי קראי קאמר מכדי כתיב [לה]וכי יותן מים על זרע מכל האוכל אשר יאכל לאו

[ה]מזבח ולא גיזה כשר ולא חלב [ו]שחוטין ולא גיזה כשר כפ"ב דבכורות (דף טו.): **פרט לדם קילוח.** [ז]שמקיז את הבהמה בתחלה הדם שותת בטיפה אחת או שתים ואח"כ הוא מקלח ואח"כ הוא מפסיק ואינו שותת (דף כג.) ותניא התם מיחזו דם היקו שהנפש יוצאה בו מטיפה המשחרת ואילך אבל דם קילוח לא הוי דם הנפש: **את הזרעים.** ליטמא בקרקע נקט וכי יומן מים על זרע (ויקרא יא): [ח]**והתיז.** בתחלת שחיטה: **על הדלעת.** [ט]תלוסה של תרומה: **רבי** [י]**חייא אומר טוען.** לקמיה מפרש מאי טוען: **נאו ונסמוך על דברי ר"ש.** שהוא מסייע את רבי חייא שאמר אין דם מכשיר והוה ליה ליה רבי יחיד במקום שנים: **תילא דתיקיף לדם.** על הדלעת עד גמר שחיטה שלא נתקנח: **דמכשיר.** דדם שחיטה הוא ואיתקש למים: **אינה לשחיטה שלא נסופה.** וכשנתקנח קודם סימן שני עדיין לא היה קרוי דם שחיטה שלא דם מגפתו: **טעו הדבר.** אי הוי הכשר אי לא: **לר"ש לא מכשיר.** לעולם ואינו מסייע את רבי חייא: **נתקנח.** דפליגי ליה רבי ורבי חייא: **מיהת.** מסייע ליה לר"ש [יא] דאין למר ואין למר לא מכשרת: **לעולם משמע.** עד שיבא תליוהו ויודיענו ולא תני תנא תולין הדבר שנאמרו מוכיח עליו: **לא תולין ולא שורפין.** אם נתקנח קודם גמר שחיטה ואחר כך נגעה טומאה בזרעים: **והכי קאמר כו'** גירסת הלא לריכה היא: **לריד של מנחות.** קורטו קמח הנשבר [יב]בעיסה ואין שמן נכנס לתוכו. לריד לשון יבש ודוגמתו בלשם השנה (דף מ:) היה קולו דק או עב או לרוד: קיימא לן לחיבת הקדש מכשרת לתניא [יג]והכשרו לרבות עלים ולבונה כלקמן [ע"ב]: **מונין בו ראשון ושני.** כלומר אם נטמא מחריס או לא [יד]**נאפסולי גופיה.** ליתסר בהלילה: **אטו ריש לקיש.** דבעי לה לא ידע להאי קרא להכשר על ידי מיס הוא: **ריש לקיש.** בקדשים מיבעי ליה אי הויא חיבת הקדש להכשר מיס בחולין או לא. ומהדר גמרא לשנויי ורבי אלעזר נמי דפשיט ליה ניהליה מיתורא דקרא [טו]פשיטא ניהליה: **נאו**

הקדש כאוכל הבא במים דמי או לא רבי אלעזר נמי מיתורי קראי קאמר מכדי כתיב [ג]**וכי יותן מים על זרע מכל האוכל אשר יאכל לאו**

שאור ומת"כ יוצא מדוש הכל בגו קילוח ולבסוף מקלח ואחר הקילוח מתמעט ושותת ויורד בסמוך וכל זמן שמקלח דקאמר ר' יוחנן היינו ממעטי ורבים לקיש הוי דם שהנפש יוצאה בו משכלה המשחיר ומתחיל להחדיש מע"ג שעדיין אינו מקלח והשתא פריך לריש לקיש מבריימתא דקתני יש דם המתמית מפני שהוא שותת ושותת וה"ל שותת ומשני לא למעוטי דם המשחיר והכא לגבי הכשר זרעים לכך אינו מכשיר משום דדם חללים כתיב ולא מיקרי דם חלל אלא שיוצא אחר מיתה שנעשה כבר חלל לגבי פרט לדם קילוח שאינו לאחר מיתה וכן פירש בקונטרס בכריתות (דף כב.) ודם שחיטה הוי מיפכא ולא חשיב דם שהנפש יוצאה בו אבל לאחר מיתה אינו קרוי דם כדאמר בפ"ק דפסחים (דף טז:) והרי דם המתמית שנשפך כמים ואינו מכשיר ע"ל הנח לדם המתמית דאפילו בחולין נמי לא מכשיר דאמר קרא כי הדם הוא הנפש דם שהנפש יוצאה בו קרוי דם וכו': **צריד של מנחות מונין בו'.** פירש בקונטרס קורטו קמח הנשבור במנחה ואין שמן נכנס לתוכו ות"ת [יז] ויצטרף כלי לענין הכשר כיולו הוכשר כולו כמו שמצרף לענין טומאה מלכתיב כף אחת [יח]דרסינן [י] עשה הכתוב לכל מה שבכף אחת דמנחה נגללת בכלי שרת כדמוכח בפרק קמע דמנחות (דף ע.) דאמר רבי יוחנן בגלה זר כשרה חוץ לחומת העזרה פסולה ומפרש טעמא דכיון דקדושת כלי היא נהי דכהונה לא בעי פנים מיהא בעיא ועוד דלא שייך חיבת הקדש אלא היכא שנתקדש בכלי שרת כדמוכח בריש המנחות והנסכים (שם קפ.) דקאמר עשיס כל כמה דלא מצפי להו בגיזרין לא מתכשרי ולבונה נמי כל כמה דלא מקדש בכלי לא מתכשרא והא דאמר בהחיה פירקין (קג:) גבי פרה דמיטמא מע"ג דכל העומד לשרוף כשרוף דמי והויא כעפרא משום דחיבת הקדש מעליא ליה חוליו קדוש כלי שאני פרה הואיל ועשו בה שחיטה והזאה כעין קרבן וגם משום תומרא דפרה החמירו שתהני בה חיבת הקדש ו"ל דמייתי הכא בשלמא נתן עדיין שמן במנחה בתחלה כשהסולת [יט]בכיסה וכמ"ד [כ]מדת יבש נתקדשה והויא מנחה קדושה בלא שמן או במנחת חוטא או במנחת קנאות דליכא שמן ונתקדש הסולת בכלי ולא נתן בו מיס כלל ומיהו לשון צריך משמע מקלתה יבשה וה"ה דהוה מלי למימר בשכר קדש שלא בא במיס דדם קדשים לא מכשיר [כא]:

תוחיל ואסירי בגיזה ועבודה. דכמיצ[ד] מזבח ולא גיזה כשר ולא חלב כפ"ב דבכורות (דף טו.): **פרט לדם קילוח.** [ה]שמקיז את הבהמה בתחלה הדם שותת בטיפה אחת או שתים ואח"כ הוא מקלח ואח"כ הוא מפסיק ואינו שותת (דף כג.) ותניא התם מיחזו דם היקו שהנפש יוצאה בו מטיפה המשחרת ואילך אבל דם קילוח לא הוי דם הנפש: **את הזרעים.** ליטמא בקרקע נקט וכי יומן מים על זרע (ויקרא יא): [ו]**והתיז.** בתחלת שחיטה: **על הדלעת.** [ז]תלוסה של תרומה: **רבי** [ח]**חייא אומר טוען.** לקמיה מפרש מאי טוען: **נאו ונסמוך על דברי ר"ש.** שהוא מסייע את רבי חייא שאמר אין דם מכשיר והוה ליה רבי יחיד במקום שנים: **תילא דתיקיף לדם.** על הדלעת עד גמר שחיטה שלא נתקנח: **דמכשיר.** דדם שחיטה הוא ואיתקש למים: **אינה לשחיטה שלא נסופה.** וכשנתקנח קודם סימן שני עדיין לא היה קרוי דם שחיטה שלא דם מגפתו: **טעו הדבר.** אי הוי הכשר אי לא: **לר"ש לא מכשיר.** לעולם ואינו מסייע את רבי חייא: **נתקנח.** דפליגי ליה רבי ורבי חייא: **מיהת.** מסייע ליה לר"ש [ט] דאין למר ואין למר לא מכשרת: **לעולם משמע.** עד שיבא תליוהו ויודיענו ולא תני תנא תולין הדבר שנאמרו מוכיח עליו: **לא תולין ולא שורפין.** אם נתקנח קודם גמר שחיטה ואחר כך נגעה טומאה בזרעים: **והכי קאמר כו'** גירסת הלא לריכה היא: **לריד של מנחות.** קורטו קמח הנשבר [י]בעיסה ואין שמן נכנס לתוכו. לריד לשון יבש ודוגמתו בלשם השנה (דף מ:) היה קולו דק או עב או לרוד: קיימא לן לחיבת הקדש מכשרת לתניא [יא]והכשרו לרבות עלים ולבונה כלקמן [ע"ב]: **מונין בו ראשון ושני.** כלומר אם נטמא מחריס או לא [יב]**נאפסולי גופיה.** ליתסר בהלילה: **אטו ריש לקיש.** דבעי לה לא ידע להאי קרא להכשר על ידי מיס הוא: **ריש לקיש.** בקדשים מיבעי ליה אי הויא חיבת הקדש להכשר מיס בחולין או לא. ומהדר גמרא לשנויי ורבי אלעזר נמי דפשיט ליה ניהליה מיתורא דקרא [יג]פשיטא ניהליה: **נאו**

תורה אור השלם

1. חֵן עִם בֹּקְרֵיא יָקוּם וְכַאֲרִי יִתְנַשֵּׂא לֹא יִשְׁכַּב עַד יֹאכַל טֶרֶף וְדַם חֲלָלִים יִשְׁתֶּה:
במדבר כג כד
2. מִכָּל הָאֹכֶל אֲשֶׁר יֵאָכֵל אֲשֶׁר יָבוֹא עָלָיו מַיִם יִטְמָא וְכָל מַשְׁקֶה אֲשֶׁר יִשָּׁתֶה בְּכָל כְּלִי יִטְמָא: ויקרא יא לד
3. וְכִי יֻתַּן מַיִם עַל זֶרַע וְנָפַל מִנִּבְלָתָם עָלָיו יִטְמָא הוּא לָכֶם: ויקרא יא לח

הגהות הב"ח

(א) גמ' ומיהו שוו כל"ל ומות מ' נמחק: (ב) תוס' ד"ה סלקא וכו' עקביץ ב"מ מתיר ובתולש ומי: (ג) ד"ה לריך וכו' דדם קדשים לא מכשיר ויש לומר דנקט צריד של מנחות לפי שרגילים ליזהר שלא יגע בהם מים משום חמץ הס"ד:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תד"ה ס"ד אמינא וכו'. כמו קודם שנפסלו כדתנן. ג"כ עיין בכורות דף טו ע"ב ודף כה ע"ש:

מוסף רש"י

ודם חללים ישתה. דס היוצא מן החללים, כלומר לאחר מיתה קרוי משקה, **פרט לדם קילוח.** שאינו לאחר מיתה, דזהו דס הנפש ואינו קרוי משקה ואינו מכשיר את הזרעים (כריתות כב.). **ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף.** הכל קרוי שחיטה (לעיל כט:). **אינה לשחיטה אלא בסוף.** אין השחיטה קרויה שחיטה שלא בסופה (שם וכעי"ז ב"ק עב.). **צריד של מנחות.** יבש של מנחות, מקום שלא נגע בשם שמן (פסחים כ.) קלת מן הסולת שלא נגע בשמן ולא הוכשר ונגע בו ארך, **מונין בו ראשון ושני.** לשרוף גם את השני (מנחות קב:).

שיטה מקובצת

[א] צריד של מנחות. נ"ב בערך צרוד פי' פסולת הסלת כמו סובין וכיוצא בו: **[ב]** פרט לדם קילוח דהכי משמע דם שהוא נעשה חלל ממנו הוא דהוי משקה פרט לדם קלוח המקיז את הבהמה: **[ג]** וניתו בתחלת שחיטה: **[ד]** על הדלעת של תרומה: **[ה]** ר' אחייא אמר תולין: **[ו]** קורטי קמח הצבור במנחה נ"ב נ"א במחבת: **[ז]** כלומר אם נטמא מטמא אחרים או לא אבל בעצים ולבונה פשיטא דאין מונים. כך מצאתי בקצת פירושי כתיבת יד: **[ח]** פשטה נהליה: **[ט]** כתיב משמע בשר תאכל ולא חלב ודם: **[י]** וא"ת ויצרף כלי לענין הכשר: **[יא]** מדכתיב כף אחת דדרשי' עשה:

רבינו גרשום

הואיל ואסורין בגיזה ועבודה כלומר דכתיב לא תעבד בבכור שורך וכו' אפי' בעל מום: פרט לדם קילוח. אפי' בתחלת שחיטה כשמקלח הדם מחמת חיותא או בהמה דלאו חשוב דם חללים: ר' אחייא אמר תולין. כלומר תולין לא אוכלין ולא שורפין: הכל מודים היכא דאיתיה לדם מתחלה ועד סוף [מכשיר]. כלומר דחשוב לדם שחיטה ודם חללים הוא: צריד של מנחות. כלומר יבש שאינו בלול בשמן ונטמא: מונין בו ראשון ושני. כלומר דאם הוא ראשון ושני טמא שני בקדש ואם שני מטמא שלישי או לא:

קד א מי' פ"ח מהל' מעה"ט: קה ב ג ד מי' פ"י מהל' טומ"א: קו ה מי' פ"ח מהל' מאה"ט ופי"ב הל"י ועיין בכ"מ: קז ו מי' פ"ח מהל' טומ"א: